

U mirovini, a rade! Je li riječ o sili ili želji?

Objavljeno: 16.08.2024



U suvremenim uvjetima, produženje životnog vijeka i očuvanje fizičkih sposobnosti starijih osoba dovode do nužne promjene u politici umirovljenja. Fleksibilnost postaje ključna riječ, omogućavajući umirovljenicima da rade dulje ili se prilagode poslovima koji su prikladni za njih.

Stariji poduzetnici nose svoje iskustvo kao dragocjeni teret, prenoseći znanje i vještine mlađima. Uz to, inicijative poput Peticije “Veće mirovine odmah!” ukazuju na potrebu za boljim socijalnim modelima kako bi se osigurala dostojanstvenija budućnost za sve starije osobe.

Naravno, za one koji žele raniju mirovinu, posebno one koji obavljaju teške i zahtjevne poslove, treba osigurati tu mogućnost. Fleksibilna socijalna politika, prilagođena različitim profesijama i uvjetima, postaje iznimno važna.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u lipnju 2024. ukupno 31.028 korisnika mirovina u Hrvatskoj radi do polovice punog radnog vremena i istovremeno prima mirovinu. Ovi podaci uključuju korisnike starosnih, prijevremenih starosnih i obiteljskih mirovina.

KORISNICI STAROSNIH, PRIJEVREMENIH STAROSNIH I OBITELJSKIH MIROVINA OSTVARENIH PREMA ZOMO-u,
DVO-u i ZOHBDR-u KOJI RADE DO POLOVICE PUNOG RADNOG VREMENA I PRIMAJU MIROVINU
PREMA DJELATNOSTIMA I SPOLU

Tablica 7 b.

Stanje: 31. svibnja 2024.

Red. br.	Područja	Nacionalna klasifikacija djelatnosti - NKD 2007.	Muškarci	Žene	Ukupno
0	1	2	3	4	5
1.	A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	469	215	684
2.	B	Rudarstvo i vađenje	62	12	74
3.	C	Prerađivačka industrija	2872	1092	3964
4.	D	Opskrba el. energijom, plinom, parom i klimatizacija	66	9	75
5.	E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	340	46	386
6.	F	Građevinarstvo	2834	433	3267
7.	G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	3064	2143	5207
8.	H	Prijevoz i skladištenje	2417	206	2623
9.	I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	1010	1245	2255
10.	J	Informacije i komunikacije	354	178	532
11.	K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	125	103	228
12.	L	Poslovanje nekretninama	223	167	390
13.	M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	2247	1745	3992
14.	N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2420	1048	3468
15.	O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	56	67	123
16.	P	Obrazovanje	297	481	778
17.	Q	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	547	1232	1779
18.	R	Umjetnost, zabava i rekreacija	253	142	395
19.	S	Ostale uslužne djelatnosti	318	450	768
20.	T	Djelatnost kućanstva kao poslodavca; djelatnost kućanstva koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	13	20	33
21.	U	Djelatnost izvanteritorijalnih organizacija i tijela	1	0	1
22.		Nepoznate - neprevedene šifre djelatnosti	2	4	6
UKUPNO			19990	11038	31028

Prednjače umirovljenici, njih 19.990 u odnosu na 11.038 umirovljenica koje rade. Brojka zaposlenih umirovljenika i umirovljenica iz godine u godinu raste. Kada je riječ o profesijama u kojima rade ove su najzastupljenije djelatnosti:

1. **Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala** - 5207 umirovljenika
2. **Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti** - 3992 umirovljenika
3. **Prerađivačka industrija** - 3964 umirovljenika
4. **Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti** - 3468 umirovljenika
5. **Građevinarstvo** - 3267 umirovljenika

Marina Glavina, bivša knjižovotkinja, odlučila je da umirovljenički život nije za nju. Nakon 42 godine rada, većinu radnog staža stekla je u Savezu samostalnih sindikata Hrvatske. No, umjesto da se povuče u tišinu mirovine, Marina je ponovno zakoračila u radni svijet. “Nakon godinu i pol dana umirovljenja, osjećala sam se još uvijek radno sposobnom i motiviranom za rad. Vratila sam se na već dobro poznato mjesto, ali ovaj put u Sindikat umirovljenika Hrvatske. Radim tri do četiri dana u tjednu na pola radnog vremena. Željela sam dati svoj doprinos iako sam formalno u mirovini.”, kaže mi Mirjana Glavina.



No, starije osobe nisu samo poduzetnici. U sustavu socijalne skrbi, nerijetko su odbačene, žive na društvenim marginama. Marina i njezini kolege iz Sindikata umirovljenika prikupljali su prije šest mjeseci potpise za Peticiju “Veće mirovine odmah!” – dostojanstveniji život za sve starije osobe. Na štandovima diljem zemlje, ljudi od 70, 75, 80 godina bore se za opstanak. Uputili su ih Vladi Republike Hrvatske. Razlozi za ovu akciju leže u činjenici da je svaki treći građanin Hrvatske stariji od 65 godina siromašan, a Hrvatska je četvrta po siromaštvu starijih osoba u EU. Uz to, udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći iznosi samo 42,33 posto, dok je prosjek EU zemalja 60 posto.

Sindikat predlaže niz zahtjeva, uključujući hitno povećanje mirovina, poboljšanje modela usklađivanja mirovina i ukidanje diskriminacije umirovljenika. Također, nedavno su najavljeni i rast mirovina za određene kategorije umirovljenika, što će donijeti veće mirovine za ukupno 122.800 umirovljenika.

Zlatarska čarolija u Umagu: Njaci Široka i umaška naušnica

U Gradu Zagrebu, obrtništvo blijedi. Nekada su sve ulice bile ispunjene obrtnicima, a danas ih je tek nekoliko. No, duž naše obale, od Istre pa sve do Dubrovnika, još uvijek rade stari filigrani, zlatari, kovinotokari i vinari koji su svoje znanje preuzeli od svojih starih. Kvalitetan mentor u svakom području zlata vrijedi. Stariji poduzetnici imaju priliku povezati generacije, prenijeti iskustvo i potaknuti inovacije. U zemlji gdje se prošlost i budućnost isprepliću, stariji poduzetnici nose svoje iskustvo kao dragocjeni teret. Stariji poduzetnici, često su i inovatori. No, razlika između

poduzetništva i obrtništva nije uvijek jasna. Nerijetko o poduzetništvu govore ljudi koji nemaju iskustva u gospodarskom sektoru. Teorija bez prakse nije dovoljna. Stariji poduzetnici mogu prenositi znanje i vještine mladima, ali generacijski jaz i dalje postoji.

Umag, taj šarmanтни grad na ulazu u Hrvatsku sa sjevera, krije priče koje se protežu kroz stoljeća. Među njima, jedna posebno blista – priča o gospodinu **Njaci Široka**, umirovljeniku, umaškom zlataru i majstoru filigrana. Za njega nema odmora. Odlučio je biti šest mjeseci u mirovini, a šest mjeseci raditi jer mu to omogućuje zakon.



“Isplati mi se raditi jer je ova radnja moja. Moj djed je došao u Umag još davno, a 1980. godine su otvorili ovu obiteljsku filigransku radnju. Sve što znam, naučio sam od njega”, objašnjava Njaco Široka.

Umag, s venecijanskim kućama, sačuvanim dijelovima zidina i kula, renesansnim i baroknim crkvama, nosi raskoš rimskih vremena. U uskoj Epifanijevoj ulici, na broju tri, skriva se jedini umaški ranokršćanski sarkofag, datiran u početak šestog stoljeća.

No, tu nije kraj tajnama. Potonuli grad Sipar, mali poluotok koji se plimom pretvara u otočić, čuva ostatke drevnog kaštela. Prije pedesetak godina, za velikih oseka, mogli su se vidjeti podovi mozaika, sobe, kupališne zgrade. Danas su ti tragovi tek sitni dijelovi, progutani morem.

A onda, umaška naušnica – unikatni primjerak u svijetu. Pronađena je tijekom arheoloških istraživanja na Trgu slobode prije osam godina. Zlatar Njaci Široka izrađuje repliku te naušnice na isti način kao nekad, koristeći spravu s pijeskom potopljenim na određenoj temperaturi vode. “To je idealan dar za one koji iz Umaga žele otići s posebnom uspomenom”, kaže ovaj 70-godišnji majstor.



Istina je, povijest Umaga, svi ti tragovi i zanatske vještine, čine ga ponajvećom atrakcijom. Njaci Široka osim unikatnih naušnica, osvojio je i niz priznanja za svoj filigransko-zlatarski obrtnički rad.

“Mene ovaj posao još uvijek veseli. Dosadno bi mi bilo da ne radim. Šteta što taj zanat izumire. Nema tko to raditi, ne samo u Umagu, nego u cijeloj Istri. Mladima to nije privlačno. Puno se radi, treba izuzetno puno strpljenja, a zarada nije takva da zadovolji sve veće prohtjeve. Inače, malo mladih nasljeđuje obrtnike, općenito.”

I dok čeka priliku da prenese svoje znanje na mlađe naraštaje, Njaci Široka i dalje u sezoni radi najfiniji nakit, stvarajući zlatarsku čaroliju u srcu Umaga. Europska unija u svojim politikama prepoznaje važnost starijih osoba kao poduzetnika i obrtnika. Njihovo iskustvo, znanje i vještine mogu biti dragocjeni za gospodarstvo. Kroz programe podrške, poput onih za malo i srednje poduzetništvo, starijim osobama omogućava se lakši pristup resursima i tržištima. Također, potiče se razmjena znanja između generacija, što može doprinijeti održivom razvoju i inovacijama.

Ovaj tekst nastao je u sklopu novinarskog projekta "Stariji ljudi su nam potrebni! (Demografske promjene u EU)" novinarke Danijele Stanojević i financiran je sredstvima Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti.

[Danijela Stanojević](#)